

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oră 72 fil., a treia
oră 60 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

† Gheorghe Coșbuc.

1866—1918.

Din codru rupi o rămurea.
Ce-i pasă codrului de ea:
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea?

Îți aduci aminte, de sigur, cetitorule, de aceste rânduri măiestre, în care „badea Gheorghe” al nostru, a sintetizat resemnarea țaranului român în fața marelui mister al morții.

Vieța omenească nu e decât un diminutiv — o rămurea — în comparație cu grandioasa pulzare a evoluției din univers. Nimeni nu observă când a înmugurit această rămurea neînsemnată, nici când a dispărut: codrul rămâne același, în majestatica lui tinerețe fără bătrânețe.

Dar nu toate viețile omenești sunt: diminutive.

Sunt suflete de elită; sunt minți geniale, asupra cărora dumnezeirea și-a imprimat, pecetea nemuririi.

Oamenii de talia lui Coșbuc sunt stejari uriași, cari, în prăbușire, sguđuie din temelii toată întinderea bătrânului și veșnicului codru.

Prin graiul lor vorbește un neam, o epocă. În vreme ce mâna lor de țărăni alunecă peste filele albe, geniul neamului îi inspiră și le șoptește la ureche taine abia bănuite de profanul vulg.

**

Coșbuc a fost cel dintâiu dintre aleșii neamului nostru.

Din frageda tinerețe începe a da probe de talentul lui poetic. Părăsind universitatea din Cluj, se alătură la „Tribuna” din Sibiu, care redactată fiind de Ion Slavici, a fost pentru literatura ardeleană cecece a fost „Junimea” din Iași, pentru renașterea literară de dincolo de Carpați.

Cele mai frumoase parle poetice apar rând pe rând, în foia „Tribunei”, în coloanele revistei „Amicul Familiei”, „Călindarul poporului” etc.

numele tinărului poet Coșbuc începe a fi luat pe aripile gloriei, dar gloria, ce i-o putea da Ardealul nostru sărac, era prea de tot puțină.

Titu Maiorescu a spus adevărul, când a constatat, că Ardealul, — până la Coșbuc — n'a dat nici un poet mai remarcabil literaturii române. Andreiu Mureșianu era contestat din partea d-sale, iar Vlad-Delamarină și Popoviciu-Bănățeanu (ambii bănățeni de altcum) au murit mult prea tineri, decât să-și fi putut manifesta întreaga măsurat talentului lor literar indiscutabil.

Coșbuc e cel dintâiu talent viguros, cu care Ardealul își ocupă locul de onoare, în primul plan al nemuritorilor ce cultivă literele române.

Între anii 80—90 ai veacului trecut însă, publicul nostru nu era pregătit literaricește, pentru a aprecia și sprijini după merit, un talent așa de strălucit — și astfel Coșbuc trece la București în 1890, unde e recunoscut și apreciat în scurtă vreme, după apariția primului său volum „Balade și idile”.

De aci înainte drumul lui a fost drumul unui cuceritor. Titu Maiorescu și Dobrogeanu-Gherea — atât de divergenți în chestii de critică literară — sunt de deplin acord în fața noului talent, ce apare ca un soare biruitor, după vaccilările școlii eminesciane în decadentă. Poetul Vlahuța îl îmbrățișează ca pe un frate; însuș ironicul Măestru Caragiale, are, în „Moftul român”, o pagină de cald entusiasm, pentru poetul țărâniei.

Atmosfera literară se limpezește.

Durerile imaginare și ahtieirile după Nirvana lui Buddha și Schopenhauer se risipesc, și în literatura noastră își fac — pentru prima oră — intrarea triumfală flacăii pocnind

din biciu pe lângă boi, fetele șagalnice, ce se opresc șirete în calea flacăilor, să-i zăpăcească.

Dragostea de vieță și de muncă reia locul falșelor probleme pesimiste.

Vieța țaranului, vieța țaranului ardelean, privită prin prisma unui artist de geniu, e redată, cu un succes extraordinar, în versurile lui Coșbuc, sculptate în marmură, sau turnate în bronz.

Personalitatea lui puternică a schimbat curentul literar întreg, pornit așa de vertiginos spre moara eminesciană.

Vlahuța, cel mai talentat poet eminescian, se oprește la jumătatea povârnișului, pornește pe o altă cărare — și întemeiază cu Coșbuc la 1901, revista „Sămănătorul”.

Atunci s'a plămădit curentul poporanist, ce a produs mișcarea literară deosebit de intenzivă dela „Sămănătorul”, „Luceafărul”, și mai târziu, „Vieța românească” din Iași.

***

Greutățile, prin cari s'a strecurat Coșbuc la începutul carierii sale literare, au fost răsplătite, mai apoi, cu vârf.

E încoronat cu marele premiu „Năsturel” (pe care l-a luat înainte numai Alecsandri și Odobescu), și, înainte cu doi ani, a fost chemat între membri activi ai Academiei Române.

Volumele lui au apărut în numeroase ediții, considerate fiind totdeauna ca evenimente literare.

Gloria nemuririi nu l-a putut înstrăina însă de Valea Rodnei și Ardealului părăsit.

Îl rechemă adese în versurile lui luminoase, și, de câteori avea prilej, plecă peste graniță, să-și revadă locul natal, vechii lui prietini și admiratori.

De acum n'are să mai vină, iubitul nostru badea Gheorghe.

Noi, cari am avut fericirea de a-l cunoaște și a-i fi prietini, când se va potoli uraganul cumplitului războiu și ne vom abate cu copiii prin București, ne vom opri în fața unei statui de marmură și vom spune, cu glas înduioșat: „Aceasta, dragul tatii, e statuia lui Coșbuc, cel mai mare poet, pe care Ardealul l-a dat literaturii române!”

Al. Ciura.

Date biografice. Gheorghe Coșbuc, poet român, s'a născut în 8 Septembrie 1866 la Hordou lângă Năsăud (Transilvania), dintr-o familie de preot. După terminarea liceului din Năsăud în 1884, urmează cursurile facultății de litere din Cluj 1884—1887. Încă de pe când era copil începe să scrie versuri și să le publice sub auzgramă C. Boșcu în »Familia» din Oradea mare. Prin August 1884 intră ca redactor al părții literare la »Tribuna» din Sibiu, și aci publică mai multe legende din popor, basme și anecdote versificate mai toate în metru popular, ca: Blăstăm de mamă, Pe pământul Turcului, Fata Craiului din Cetini, Draga mamei, Fulger, pe cari le a scos și în biblioteca populară a »Tribunei», apoi: Tulnic și Lioara, Laur Bălaar, Patru portărei, etc. rămase nereeditate. Tot pe atunci publică în »Amicul Familiei» din Gherla vre-o 50 de traduceri din Catul, colaborează la »Cărțile săteanului român» din Blaj și la alte periodice ardelenesti. Necunoscut aproape de loc în țeară, Coșbuc era apretiat în Transilvania, căci se putea prevedea unde avea să ajungă poetul în curund, chiar din încercările enumerate până aci, scrise unele din ele la vârsta de 15 și 16 ani. La 1890 este adus de T. Maiorescu în București și începe să colaboreze la »Convorbiri Literare». În 1893 publică primul său volum: Balade și Idile, care a fost o adevărată revelație pentru publicul cititor din țeară. Afară de câteva critici referitoare la chestiuni de a doua și a treia mână, Coșbuc a secerat admirațiunea generală prin concepția sa optimistă, prin dorul de viață și de luptă — lucru nou în timpul când întreaga noastră literatură era sub influența exclusivă a lui Eminescu, — prin inspirația nemijlocită, ca și la Alexandri, din isvorul limpede și neseoat al poporului nostru așa de bogat în simțire și poezie. În 1896 urma al doilea volum: Fire de tort, conținând poezii de aceeași natură ca și cele din Balade și Idile: poezie lirică obiectivă, bucuriile și durerile țaranului nostru, iubirea și ura sa; poezie mai mult epică și descriptivă decât lirică, și chiar atunci când exprimă sentimente, acestea sunt redade mai mult prin imagini externe, ca și în vechea poezie clasică, decât prin accent, ca în lirica modernă. În 1897 publică traducerea Eneidei. Cu ocazia acestei traduceri Teademia Română a premiat cu marele premiu Năsturel-Herescu întreaga activitate literară a poetului. Mai reușite traduceri sunt: Sacontala, drama indiană a lui Calidasa, 1897 (publicată mai întâiu în »Conv. Lit.» 1891); Antologia sanscrită, 1897, bucăți din Rig-Veda, Ramayana și Mahabharata, topte în versificația obicinuită românească. Traducerile: Mazepa, după Lord Byron 1896 și Eunuchus, după Terentiut, în »Familia» din 1897, sunt lucrări de tinerețe, dacă se poate întrebuița această expresie vorbind de un poet de 32 ani. A mai reunit la Caransebeș 1897 în versuri și prosă mai multe producții mai mici publicate prin deosebire ziare; Coșbuc din însărcinarea ministerului de instrucție a edat o Istorie populară a războiului nostru de independență. (Cf. D. Evolheanu în »Conv. Lit.» XXVII: Balade și Idile; XXX Fire de tort; XXXI Aeneis; C. Dobrogeanu-Gherea în al III-lea volum de Studii critice, 1897 un lung articol: Poetul țărănimii; D. A. Teodoru în Arhiva din Iași anul VIII.) (»Encicl. Rom.»)

† Barbu Delavrancea.

Deodată cu moartea poetului Coșbuc șiarele aduc știrea morții lui Barbu Ștefănescu Delavrancea, măestrul prozei române. Reținem parentarea foarte nimerită a »Gazetei Bucureștilor»:

»Căderea oamenilor — învecinați în celebritate — din lumina soarelui în fundul pământului, se întâmplă cam întotdeauna în acelaș timp. Ca la un joc de păpuși, moartea doboară cu mingea pe rând: una! două! trei! Pân'acum literile românești sufer două pierderi. Agonia lui Delavrancea coincide cu scobortrea în mormânt a poetului Gheorghe Coșbuc.

Față de crisalida tăcută a lui Coșbuc, Delavrancea a fost un clocot și o explozie permanentă, un ins divers — nu zicem un complicat — un transformist din născare, nemulțumit, agitat pentru plăcerea singură a instabilității și a revoltei. Scriitor, avocat, orator de vocație, autor dramatic, om politic, conservator, liberal, ministru de lucrări publice, iredentist etc. etc. Barbu Ștefănescu, care și-a schimbat un nume incolor cu puternicul »Delavrancea», a purtat timp de o viață întreagă o luptă de cele mai multeori inutilă, pentru partidul la care ținea în special la epoca respectivă. Aceeaș nehotărâre a avut-o zilnic în ce privește fizionomia lui. Delavrancea s'a întrebat totdeauna dacă-i stă mai bine cu barbă, cu bărbieșon, cu un punct de păr subt buză sau ras peste tot. Chica lui proverbială, încurcată ca și firul în lungul căruia defunctul visa să alunece o esistență liniară — a suferit și ea de inspirațiile capricioase ale bizarului arhitect.

În ultimul timp dl Delavrancea se alăturase cu totul ideii războiului și dacă ar mai fi fost în viață presa, cu accentele ei entuziaste și răzbuțătoare, l-ar fi făcut răspunzător de aportul talentului său la cauza care a pricinuit nenorocirea țării, pentru auzul căreia el a scris pagini românești, sootite de mulți geniale.

Cătră bătrânețe Delavrancea, părăsind povestirea a lucrat pentru teatru. Aici, ca și în politică, el a fost numit unegal. Dela Apus de Soare și delă Luceafărul, cari au constituit două succese importante ale Teatrului Național, ciudatul scriitor a căzut în Irinel și în Hagi-Tudose, scrieri indicative pentru sfârșitul apropiat al autorului Sultănicii. Temperamentul înăsprit de vârstă și decepții, a determinat, în fața ultimelor insuccese, pe Delavrancea să-și retragă,

agresiv, toate lucrările dela Național, în semn de protestare.

Delavrancea a fost un om viu la exces. Vocea lui acum câțiva ani mai putea să antreneze, după pasionase multă vreme publicul întrunirilor politice și al Palatului de justiție. El a avut momente când a putut arunca în pielea auditorilor frigul polar și fierbințeala cuptorului. O părere de rău unanimă trebuie să însoțească de pretutindeni, din toate colțurile țării, carul negru, care duce acum liniștit trupul Trubadurului să-l așeze în odihna și tăcerea țarinei românești.

A.

Date biografice. Barbu Delavrancea Ștefănescu, novelist, orator și publicist român, s'a născut în 1858 în București; după terminarea studiilor juridice și literare, începute în țară și continuate la Paris, intră în ziaristică și începe să scrie la România Liberă și Epoca, organe ale junimiștilor și conservatorilor. 1885 scoate un volum de romane: Sultănică, 1887 un al doilea: Trubadurul. Colaborează apoi la Revista Nouă de sub direcția lui Hașdău, și ca rod al acestei colaborări apar 1893 două volume de romane, schițe și povești: Parasiții și Între vis și viață. Dar în acelaș timp continuase și cu jurnalistică: mai întâiu la »Democrația» și după căderea lui Ioan Brătianu dela putere, trece și el în partidul liberal-național și colaborează cu cel mai mare zel la »Voința Națională», organul acestui partid. 1892 ales deputat al Pionierilor, 1894 reales, 1897 trece în disidența aurelianistă și începe să scrie la »Drapelul». Cu această ocupație încordată de jurnalist, conferențiar politic, deputat, Delavrancea s'a rupt cu desăvârșire de literatură și dela 1893 n'a mai scris nimic de natură literară. Primele sale romane din Sultănică și Trubadurul erau rodul unei imaginații descriptive exuberante, scrise într-o limbă de bogăție nesănătoasă de cuvinte și locuții culese atât diu gura poporului dela țeară, cât mai ales din cea a mahalagiilor Bucureștilor. Eroiile romanelor mai mult sau mai puțin neadevărați sau cel puțin neverosimili; mulți din ei bolnavi și nebuni: Sultănică, Trubadurul, Doctorul din liniște; alții cu desăvârșire oribili: gușatul Zobia, țiganul Căliman și milogul său. Și cu toate acestea se putea vedea în autorul acestor producții un mare și bogat talent, care n'ar fi avut nevoie decât de potolirea și disciplinarea vârstei pentru a scăpa de exagerarea de imagini și cuvinte, exagerație căreia i-s'ar fi putut aplica cu multă dreptate critica lui Maiorescu din Beția de cuvinte. Acest progres Delavrancea l-a realizat: romanele Parasiții din volumul cu acelaș nume este o capodoperă a literaturii noastre, atât prin formă și stil moderat și artistic, cât și prin fondul ei de cel mai trist și adevărat realism moral. Așa de crudă și așa de serioasă ironie nu-și găsește păreche decât în satirele lui Eminescu; atâta desgust moral pentru viața rușinoasă, pe care o duce o parte a tinerimii capitalei, nu-l putea inspira decât un adevărat artist. Cu această română se aseamănă atât

ca direcție cât și ca valoare Iancu Moroiu, cea mai bună din volumul Sultânica. Novelele: Domnul Vucea, Hagir Tudose din Parasitii, două caractere: un dascăl de moda veche și un sgârcit, afară de câteva exagerații din cea din urmă, pot fi socotite printre cele mai reușite produceri de caracter din limba noastră. Alte publicații extrase de prin »Voința Națională«: Carmen Sylva, 1892, este o critică cam aspră în ton a unor scrieri, cari ne privesc pe noi Români; Guvern, prefecti și deputați, analiză electorală 1890; Lumină tuturor, discurs în Cameră, 17 Martie 1895; Regimul, discurs în Cameră, 29, 30 Nov. 1894; Regimul personci, discurs la Dacia, 20 Febr. 1894; Chestiunea națională, discurs la Ploiești, 19 Dec. 1893, etc.; (în această chestiune Delavrancea a scris și vorbit de multeori). Delavrancea a ținut un curs liber de literatură populară la facultatea de litere din București. La Ateneu a ținut mai multe conferințe aplaudate (despre Doină, despre țărânul român, etc.). S'a ocupat mai ales cu advocatura și politica. Volumul Parasitii a fost premiat de Academia Română în urma raportului lui N. Quintescu. Cf. Anal. Acad. Rom. pe 1893. N. Petrașcu, Figuri literare contemporane, un studiu foarte aspru despre Sultânica și Trubadurul.

(»Encicl. Rom.«)

Vizita Monarhului nostru la Sofia și Constantinopol.

Majestatea Sa regele Carol a plecat cu regina Zita la Sofia și Constantinopol, însoțit de șeful statului maior, Arz. ministrul de externe Burian și alți funcționari înalți. Majestatea Sa a fost primit în capitala Bulgariei în mijlocul unor solemnități rare. La gară a fost întâmpinat de principele de coroană Boris, apoi condus la palat, unde a fost prânz festiv. Regele Bulgariei Ferdinand a salutat înalții oaspeți accentuând tovarășia de arme a acestor două state și alianța bazată pe învingerile și interesele comune ale acestor țeri, devenite mai puternice acum prin statorirea graniței comune.

Regele Carol în răspunsul său și-a exprimat din nou nădejdea, că timpul, care va aduce pacea binecuvântată, dreaptă și cinstită pentru popoarele acestor țeri nu este departe.

În aceeași zi a plecat apoi la Cartierul general, unde a fost primit cu ovații mari. Regele Ferdinand a numit pe regele Carol general al oștirii bulgare. Regina Zita a depus o frumoasă cunună de flori pe mormântul reginei Elconora, apoi a vizitat spitalele militare.

Dela Cartierul general regele Carol a plecat spre Constantinopol, cu înțelegă suita. În Adrianopol a fost întâmpinat de autoritățile militare și civile cu o pompă orientală. Majestatea Sa a fost salutat de principele Eddin ca reprezentant al sultanului. Aceeași primire a avut și în Constantinopol.

Prin porți triumfale și între șirele copiilor de școală și a populației au trecut trăsura regală spre palatul sultanului. Întâmpinat pretutindeni cu urale și ovații.

Funerariile părintelui canonic GAVRIL POP.

Venerabilul defunct al capitlului nostru a fost împărțit de onorurile cuvenite, din partea tuturor instituțiilor și corporațiilor noastre culturale-bisericesti din Blaj.

Capitulul mitropolitan, în frunte cu Venerabilul prepozit *Simeon P. Mateiu*; conzistoriul, în frunte cu părintele vicar, prelatul papal *Dr. Vasile Suci*; corpurile profesionale dela teologie (în frunte cu *Dr. Izidor Marcu*), gimnaziu (*Dr. Ambroziu Cheșianu*), pedagogie (*Ioan F. Negruțiu*), școala civilă de fetițe (*Silvestru Nestor*), Direcțiunea »Consum«-ului (*A. C. Domșa*) și-au exprimat condoleanțele corporativ, la rudeniile regretatului defunct.

Toate institutele de învățământ au fost povazate cu drapele negre; toți elevii institutelor noastre au luat parte la convoiu, până în cimitir.

Serviciul funebru a fost oficiat — la casa mortuară de prof. *Ștefan Roșianu*, iar în catedrală de păr. canonic *Iosif Hossu*, cu azistența: canonicii *Dr. Izidor Marcu*, *Dr. Vasile Suci*, *Dr. Ambroziu Cheșianu*, protop. *Nicolae Solomon*, directorul prep. *I. F. Negruțiu*, capelanul *Vasile Moldovan* și doilectori.

Corul teologilor a executat, cu precizie rezonanzantă, în frunte cu d-nii *Aron Papiu* și *Ioan Moldovan*.

S'au rostit următoarele trei vorbiri. Cea dintâiu în catedrală, cele două din urmă, la groapă.

Predica funebrală

rostită în biserica catedrală la înmormântarea canonicului Gavril Pop, de **Dr. Vasile Suci**, vicar capitular.

»Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune: intră întru bucuria Domnului tău.«

Mateiu 25, 21.

Jalnică Adunare!

A vrut Dumnezeu, ca înțeleptul Solomon să ne fie instructor și povățitor în apăsarea vieții. Datu-i s'a acestui împărat înțelepciune și știință și tot ce i-au poftit ochii și ce i-a dorit inima, mai mult decât oricărui alt pământean. O spune el însuși. »Iată m'am mărit și am întrecut cu înțelepciunea pe toți, cari au fost mai înainte de mine în Ierusalim, și inima mea a văzut multă înțelepciune și știință. Și am pus inima mea să cunoască înțelepciunea și cunoștința, pilde și știință« (Ecli. 1, 16—17). »Mărit-am lucrările mele, ziditu-mi-am case, săditu-mi-am vii. Făcutu-mi-am grădini și

livezi, și am sădit într'însele tot felul de pomi roditori. Făcutu-mi-am lacuri de ape, ca să ud dintr'însele dumbrava, lemne odrăslitoare. Avut-am slugi și slujnice, și robi am avut, mai mult decât toți ceice au fost mai înainte de mine în Ierusalim. Adunatu-mi-am argint și aur și avuțiile împăraților și ale țarilor. Făcutu-mi-am cântăreți și săntărețe și desfătările fiilor omenesti, mestecători și mestecătoare de vin. Și m'am mărit și am adaus mai mult decât toți ceice au fost mai înainte de mine în Ierusalim, ci și înțelepciunea mea a fost cu mine. Și tot ce au poftit ochii mei nu am depărtat dela dânsii, și n'am oprit inima mea dela nici o desfătare, că s'a desfătat inima mea cu toată osteneala mea și aceasta mi-a fost partea mea din toată osteneala mea.« (Ecli. 2, 4—10).

Ca să la tâlcuim acestea toate după zilele noastre. Fost-a înțeleptul Solomon în cea mai înaltă poziție socială, doar era fiul lui David și împărat în Ierusalim. Avut-a pieptul încărcat de medalii, pentru cari se fac bravurile eroilor noștri. Primit-a toate distincțiile posibile, atât de dorite și de cercate din partea mulora. Bucuratu-s'a de mângâierea diplomaților, cari au ajuns să împace și să ferească popoarele.

Contemplat-a și s'a desfătat în adevărurile filozofice transcendente, superioare lumii sensibile, cari fac pe omul confundat în ele să uite cruda realitate și să petreacă în sfere mai zenine. Avut-a mângâierea să studieze stelele, mersul și raportul lor, și să se enfunde în teoriile referitoare la viața de pe ele. Scoborit pe pământ făcut-a biologia animalelor și a plantelor, această filozofie a istoriei naturale și studiat-a viața din fundul oceanelor. Trecut-a în interiorul pământului și a văzut cu ochii groazu cele metamorfoze ale vechinului nostru glob, petrecute în mii și milioane de ani. Aflat-a legile universului, cunoscut-a materia și forța și a subjugat puterile firii la nenumeratele mașini, cu și fără sirmă. Din combinațiile fără sfârșit ale elementelor fizice și chimice făcut-a mulțimea de fabrici, cari împodobesc globul nostru, și cu cunoștințele sale matematice și tehnice găurit-a munții, și a făcut trecătoare peste prăpății neînchipu te și a zidit palate cu mai multe zeci de etaje.

Ca să ne poată fi îndrumător în raporturile noastre cu semenii noștri, studiat-a istoria și referințele tuturor popoarelor. Comparatu-li-a limbile și analizatu-li-a datinile și credințele, ca să le afe începuturile. Cules-a frumusețile limbilor, în cari a îmbrăcat idei elevate, înălțătoare de inimi.

Pusu-s'a mijlocitor între Dumnezeu și omenime, promulgând legea și prezentând cererile. Alergat-a, ca cu știința medicală să aline suferințele trupesti ale omenimei și cu regulile statorite făcut-a pace între oamenii certaji. Nu și-a uitat nici de greaua și mângâitoare chemare: de-a învăța pe cei nepricăpuți.

Scurt. Bucuratu-s'a înțeleptul Solomon de cea mai mare cinste și poziție socială și avut-a în gradul superlativ toate științele.

Avut-a plăceri și distracții: mâncări și beuturi alese, muzică, jocuri, teatre, gume, povești, excursii, locuință splendidă, gusturi rafinate, haine scumpe, flori exotice, servitisme la comandă. Avut-a parcuri și lacuri, munți cu pietrii scumpe, cu aur și argint nechibzuit și câmpii bogate

„Și acest înțelept Solomon eră nelude-stulit, eră nefericit! „Și am căutat eu spre toate lucrurile mele, cari le-au făcut mâinile mele și spre truda, care m'am ostenit a o face, și iată toate sunt deșertăciune... și nimic nu este prisosire sub soare“ (Ecli. 2, 11)

Grozav! Să ai toate bunătățile, căte numai se pot inchipui pe lume și totuși să fi nelude-stulit, nefericit! „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune.“ (Ecli. 1, 2).

Omenimea crede, că și numai una singură din bunătățile acestea, cu cari fusese încercat înțeleptul Solomon, ar putea să-l facă pe om indestulit și fericit. Nelude-stulți cum suntem cu binele nostru, credem, că am fi fericiți, dacă am avea binele altuia, care iarăși la rândul său s'ar crede fericit, dacă ar avea binele nostru. Suntem asemenea albinelor, cari la umbletul lor după miere și după poleu, zboară de pe o floare pe alta, și numai ațâta stau pe una, până ce găsește ceace caută. Dacă nu mai află poleu și miere se duc mai departe. Lor nu le trebuie floarea aceasta ori aceea. Lor le trebuie miere, le trebuie poleu, le trebuie bine, le trebuie fericire. Aceasta e idealul lor.

A sădit Dumnezeu în noi o dorință neastâmpărată. E dorința după bine, după fericire. E dorința după ideal. Toți până la unul avem dorința aceasta, de când ne naștem, până când murim. Toți auzim glasul Domnului, care ne îndeamnă să umblăm după binele, după fericirea noastră. Il auzim, îl înțelegem, dar nedealușit. Nu suntem siguri de direcția, din care vine. Impinși, cum sunsem, să umblăm după fericirea noastră, pleacă la drum, și ne împărțim. Unii, cărora li-se pare, că iuvitarea la fericire, la ideal, ar veni din direcția pozițiilor înalte, pleacă către ele; alții, cărora li-se pare, că ar veni dela distincției și stima oamenilor, umblă după acestea. Unii după știință, alții după bravuri; unii după averi, alții după plăceri, fiecare după gustul său și după gradul său de cultură. Cei mai mulți dau de piedeci de ne-lavins, nu pot ajunge la ideal, la obiectul fericirii lor și sunt nefericiți. Puținii, aleși de soarte, ajung la obiectul fericirii închipuite, gustă cât gustă din ea și se simțesc sinamăgiți, desiluzionați, și acum caută fericirea altunde, în altceva. Sunt asemenea albinelor, cari căutând mierea și poleul, fericirea și idealul lor, zboară de pe floare pe floare, fără astâmpăr.

Da! iubiți creștini. Nici un bine de pe lumea aceasta nu ne poate face indestulit, nu ne poate face fericiți, pentru că bunătățile lumii acesteia nu sunt în puterea noastră, și dacă totuși le-am ajunge, nu sunt bunătățile fără margini, bunătățile fără margini de avântitate, de eevalitate și de timp, precum le dorim noi.

Pozițiile înalte, stima și distincțiile sunt depuse în mâinile semenilor noștri și ne dau din ele atâta, cât ne socotesc ei vrednici. Știința e împreunată cu multe greutăți. Și, cu cât știm mai multe, cu atât mai tare ne cunoaștem ignoranța noastră. Ni-se lărgește orizontul și întrevădem mulțimea aproape fără sfârșit a lucrurilor, pe cari nu le știm. „Intru mulțimea înțelepciunii mulțimea cunoștinții este, și celce adaugă știința, adaugă durere“, zicea înțeleptul Solomon (Ecli. 1, 18). Averele apoi nu ne scapă de multele griji, ca furii să nu o sape și să nu o fure. Tac de plăcerile trupești, de mâncări și de beuturi,

căci omul nu are numai trup, ci și suflet, care nu se poate mulțămi cu indestulirile trupului, cari lasă un gol în urma lor.

Și chiar și când le-am avea pe toate, tot nu am fi indestulți, pentru că nouă ne trebuie bine, dar nu un bine mărginit, un bine numai atâtea, ori numai până atunci, nouă nu ne trebuie un bine îngrădit și măsurat, ci un bine nu zic înfinit, ci fără margini pozitive. „Ne-ai făcut pe noi pentru Tine Doamne, și neliniștită e inima noastră până nu se va odihni în Tine.“ (S. Augustin: Confessionum lib. I. Cap. I.).

Da! iubiți Creștini. Fericirea noastră, binele, idealul, după care umblăm cu toții e Dumnezeu. El e singurul bine înfinit, care poate indestuli sufletul și trupul nostru, căci doar după iuviere nici nu vom mânca, nici nu vom bea, ci ca ingerii lui Dumnezeu, pururea vom fi. El ne chiamă la sine. Noi toți auzim glasul lui nedealușit. Și e cu dreptate. Căci dacă chemarea lui ar fi împede, ar fi cu neputință, ca omul în răvna sa după fericire, să nu fie atras irezistibil către Dumnezeu, și atunci s'ar găta cu tot meritul faptelor noastre. Unde nu e libertate de a al-ge, nu poate fi vrednicie ori nevrednicie pentru fapte. „Și mă căutați pe mine și mă veți afla de mă veți căuta pe mine cu toată inima voastră, și mă voi arăta vouă.“ (Ierem. 29, 13—14).

II.

Singura fericire, singurul ideal pe pământ nu poate fi altul, decât idealul, care stă în puterea omului și care cu toată siguranța îl duce pe om la Dumnezeu. Acest ideal, această fericire e *implinirea exactă* a datorințelor. Ca cineva să-și implinească datorința nu atâră dela alții, ci exclusiv dela el. Și dacă și-a implinit-o își are mângâierea și mulțumirea sufletească, cu care nici un bine pământesc nu se poate asemăna, că a făcut, ce a trebuit să facă. Având omul drept ideal implinirea datorinței, nu-l pot altera pe el poziția înaltă ori mai de jos, pentru că acestea nu sunt idealul lui. Nu-l impresionează stima, ori lipsa de stimă din partea altora, pentru că pe acestea nu le încrestează. E cu totul inderferent față de averi și de plăceri, pentru că obiectul fericirii lui nu sunt aceste bunuri, ci conștiința de a-și fi implinit datorințele. Omul, care își pune idealul și fericirea în implinirea datorințelor sale stă pururea cu fruntea ridicată și nepăsător în val-vârtejul lumii. „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune: intră întru bucuria Domnului tău“ (Mat. 25, 21).

Un astfel de fericit, care a cunoscut adevărata direcție, din care venia iuvitarea Dnului la fericire, un astfel de fericit, care a aflat adevărata ideal și adevărata fericire pământescă, a fost adormitul în Domnul canonic mitropolitan, Gavril Pop. Biografia dânsului o las să o spună însuși după cum a scris-o el în protocojul Capitlului mitropolitan, în 19 Ianuarie 1891:

„Io, Gavril Pop m'am născut în 20 Noemvrie 1830 în ziua s. Arhangeli M. și Gavril, în comuna Barei (com. Clujului) din patrii gr-orientali. Tatal meu a fost preot gr-oriental în aceea comună. În 1839/40 m'au dat la școală la Cluj, unde am absolvat normele și gimnaziul, la piariști, în 1848, după sistemul cel vechiu de învățământ, învățând studiul religiei din I. clasă normală începând, tot cu rom-catolicilor. Erumpând revoluționea din 1848, anii ur-

mători 49 și 50 i-am petrecut în Sibiu, cu studierea limbii germane. În 1851 am continuat iar gimnaziul în Cluj, la piariști, din clasa a VI-a începând, după sistemul cest nou de acum, învățând studiul religiei iar cu rom-catolicilor laolalta. După absolvarea clasei a VIII-a gimn. am depus examenul de maturitate tot în Cluj, la piariști, în 1853. După depunerea maturității având voie a intra în statul preoțesc, frații piariști mă îmbara să intru în ordul lor, dar știind, ca între ei voiu avea să-mi lipăd naționalitatea, am refuzat imbierea, și trecând după formalitățile preserise la religionea gr-cat., m'am cerut la sf. teologie. În urma cererii mele fui primit în seminarul dom. din Blaj în toamna anului 1853. Absolvând cursul I. în 1854 pe cursul al II-lea fui trimis în Viena în seminarul gr-cat. dela s. Barbara, unde absolvam în 1857 s. Teologie. Anul 1858 pentru restaurarea sănătății îl petrecui la părinți.

În toamna anului 1858 fui denumit de profesor la studiul biblic în seminarul domestic din Blaj. În calitate de profesor de studiul biblic am funcționat din toamna anului 1858 până la finea anului scol. 1870. În decursul profesurii am edat opul „Istoria revelațiunii divine“ în două tomuri, care după sistemul de atunci se propunea la facultatea teologică. Fiind totdeodată și profesor de religie la gimnaziul inferior din Blaj; ca atare am edat „Istoria biblică“ pentru școlile elementare și „Istoria biblică“ pentru gimnaziu și preparandie. din însărcinarea comisiei scolastice arhidiecezane.

În toamna anului 1870 fui numit de paroh și protopop al Clujului. Aceste două oficii le am dus până în vara anului 1889. În Cluj ca paroh am reparat cvartirul parohial, speșând din al meu propriu la 400—500 florenți, am stărut să se înceapă un fond pentru a se ridica cu timpul o biserică nouă în locul celei de acum, care e prea mică pentru poporul de acum, și de atunci se poartă în biserică tot două discursuri: unul pentru biserică cea veche și altul pentru cea nouă înființând.

Ca protopop am înființat un fond școlar protopopesesc, care când am înestat a fi protopop avea avere de peste 3000 florenți, constatătoare mai ales din 41 jugare făuțe pe otarul Clujului. În timpul petrecerii mele în Cluj ca paroh și protopop am edat „predici populare“ pe dumineci și sărbători și ocazionale în 4 tomuri.

Ales fiind în 1889 de canonic cancelar în Veneratul Capitlu bobian din Blaj, în 19 Iunie aceluiaș an fui întărit în acelaș stal de Majestatea Sa reg. ap. Francisc Ioșif I. și în 22 August instalat de Excelența Sa Dr. Ioan Vancea arhiepiscop și mitropolit de Alba-Iulia. După instalarea de canonic cancelar am mai rămas în Cluj de paroh și protopop interimar până la introducerea noului paroh și protopop Ioan Laslo, ce s'a întâmplat în 20 Aprilie 1890.

În timpul cât am mai fost în Cluj după alegerea-mi de canonic am făcut trei fundațiuni: a) una de 1000 fl. ale căreia interese anuali să le capete capelanul gr-cat. din Cluj după moarte-mi, b) una de 100 fl. constatătoare din un los de stat cu 5%, ca procentele acestea să se capitalizeze până vor sui la o sumă oarecare, cu care să se poată cumpăra un rând de vestiminte bisericesti pentru biserică gr-cat. din Cluj, c) una din 300 franci constatătoare din 3 losuri sărbesti cu câte 3% anuali pentru tractul gr-out. al Clujului, ca aceste procente să se capitalizeze până vor sui la 25 fl., când vor fi de a se da pentru scopurile culturale ale tractului numit.

Gavril Pop m. p.

A înșirat fapte și date publice. Modestia lui nu-i îngăduia să le evalueze. Aceasta e datorința mea, delegat din partea Capitlului mitropolitan, ca să pun înaintea ochilor tuturor această pildă de neîntrecută

conscientiozitate și de exactitate până la scrupulozitate a fericitului frate, deși dorința i-a fost să fie înmormântat de un singur preot și fără panegiric.

Conștiu de regulile de viață, de cari trebuie să se țină fiecare preot, el încă din tinerețe a dus o viață foarte cumpătată. Dovada este, că dânsul, care, precum însuși spune, era slab de plămâni și care precum spuneau bătrânii, colegii lui de pe vremuri, trăia cu lapte de capră acagiă, a putut să ajungă rara vrâsă data muritorilor, de 88 ani. Și, ca un lucru extraordinar trebuie să-l spun aici, n'avea n-voie să folosească ochelari nici la vrâsta aceasta așa de înaintată.

Spunându-i marele mitropolit Vancea, în anul 1870, că consistorul arhiepiscopesc li conferise cu majoritate de un vot parohia și protopopiatul Clujului, slab detatul profesor din Seminarul teologic de aici, nu se simți îndemnat să ocupe această parohie, cea dintâi în arhidieceză. În modestia sa i-se părea, că n'ar fi fost socotit vrednic, având majoritate de un singur vot. Și, numai atunci plecă să-și ocupe noul oficiu, când revenind consistorul asupra denumirii, li denumi de paroh și protopop cu unanimitate de voturi.

Cât a fost în Cluj și a dat toată silitința să isprăvească însuși toate certele și neînțelegerile, neînconjurate între oameni. Ajută pe toți, pe cât numai putea. Viața lui privată din Cluj, nu i-o cunosc mai de aproape. Aceea însă nu poate fi alta, de cum i-a fost viața din Blaj, căci nime nu-și schimbă modul de viață la bătrânețe.

În Blaj viața lui a fost și trebuie să fie de pildă tuturor. N'a fost o singură slujbă bisericească, în această biserică catedrală, la care, fiind în Blaj, să nu fi fost de față canonicul Gavrilă Pop. Și venia și iarna pe lunecus, până acum sunt 2 ani, cu toate, că nu odată lunecase și căzuse. În fiecare dimineață venia cu un pătrar de oră mai curând, de făcea utrenia.

În vreme de iarnă putea servi de orele viu pentru toți cari locuiau piața. Se culca și se scula punctuos, la aceeași oră. Și, în vremile din urmă, când era director la înseșiarea „Consum“, știam ceasurile după vintul și mersul lui acasă.

Nu lipsia dela mici o ședință consistorială. Actele împărțite lui la referadă, le studia cu scrupulozitate, și de cumva a greșit vreodată, greșala a fost din prea mare zel. Tot așa a fost și la Exacterat și la forul matrimonial de II. instanță pentru diecezele sufragane, la care un șir lung de ani a purtat onorificul oficiu de defensor.

Nu și-a uitat nici de „Consum“, cu conducerea căruia li concretzuse direcțiunea. Sta ceasuri întregi în prăvălie, se interesa de toate și controla toate. Mulțumită interesului dovedit, această instituțiune permită pe guvernis, a fost mântuită din prăpastia, în care era să ajungă.

Iubiitor de lucru, cum era, era fără astâmpăr. Ceruse în anii din urmă textul grecesc, ca să se confronteze cu el cărțile noastre liturgice. Pe lângă scrierile, pe cari însuși le înșiră, a mai tradus și a mai tipărit, acum la bătrânețe adânci: pe Cicero, despre bătrânețe, pe Toma a Kempis. A editat Dicționarul mitologie în 4 fascicule și Dactilele Romanilor. A tradus și tipărit Odele lui Horatius Flaccus, în 4 fascicule, și mai

în urmă în 1914 a tradus și a tipărit Părți alese din Fabulele lui Esop.

Conștiu de porunca Domnului, că „Buzele preotului vor păzi știința“ se apucase și de studiul limbii italiene, la vrâsta de 80 ani, prenumărându-și ziar italian.

Sărac cum a fost cu modesta-i plătuță, fără venite laterale, și trebuind să cheltuiască din greu pentru multele sale scrieri, canonicul Gavrilă Pop nu și a uitat nici de frumoasa pildă, prefăcută oarecum în lege, a canonicilor din vremuri mai prielnice. A făcut și el fundațiune, fiind în viață, în suma de vre-o 40.000 cor., în valoare nominală.

Iată iubiți ascultători, cine a fost Gavrilă Pop, căruia am venit să-i dăm cinstea din urmă: pildă de om exact și împlinitor punctuos al datorințelor sale, un ceas viu și o albină neadormită. El și-a aflat idealul, fericirea și pe pământ, a căutat pe Domnul și l-a aflat, pentru că l-a căutat cu toată inima. El n'a ascuns talentii primiți De aceea cu drept cuvânt li va zice Părintele îndurării: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te vom pune: întră întru bucuria Domnului tău“. Amin.

Cuvântarea domnului Dr. VICTOR MACAVEIU, prof. sem.

Permițați-mi, triști ascultători, ca în preajma acestui mormânt să aduc și eu o ultimă salutare, să spun un ultim adio osemintelor aceluia, care a fost în viață Reverendissimul Gavrilă Pop.

Noi, generația mai tineră, ne gândim, că în aceste clipe mormântul de față se deschide, pentru a primi în sinul său rămășițele pământești ale unui om, care de pe pedestalul alor 88 de ani a putut să privească înapoi sa la o viață bogată în activitate, bogată în stăruință, bogată și în rezultatele ce munca și zelul unui om a putut numai să le ajungă.

După studiile mai înalte făcute la Blaj și Viena, după anii de profesură la seminarul teologic din loc, după anii de paroh și protopop la Cluj — Gavrilă Pop a revenit la Blaj, în calitate de canonic — aducând cu sine, în nona stărbă a bisericii și a neamului său, bogată experiență, câștigată în păstoria sufletelor, în mijlocul unei societăți largi, aducând cu sine entuziasmul cald, zelul stăruitor, diligența albinei cunoașterea indigențelor sufletesti și trupesti ale bisericii și ale poporului său și un *small simj* al datorinței, care i-a dat tărie, ca să stea la post, — unde încrederea oamenilor l-a pus, — până în clipele de acum 4—5 luni, când vrâsta i patriarhală — ipsa senectus merbus — și mai ales stăruința celer mai de aproape ai săi l-au silit aproape, să se retragă, să se bucure și el — cât s'a mai putut bucura — de odihna binemeritată!

Nu voi să repet, înșirând cu deamărunta tot ce a făcut în viața sa acela care a fost Reverendissimul Gavrilă Pop! — Activitatea-i de profesor, vor fi cunosându-o elevii lui de odinioară și o cunosc și apreciază aceia, cari i-au fost urmași în catedrele dela teologie și gimnaziu — unde, în parte și azi se folosesc manuale scrise de el — nu veiu să repet înșirând ceea ce a făcut ca paroh la Cluj, — nu veiu să mă ostind asupra activității de canonic, în fe-

huritele reserțuri ee, pe rând, i-au fost încredințate din partea arhierului său, pe care li urmează în moarte! Voiu releva numai o parte din activitatea acestui om — aceea parte a activității sale, carea s'a manifestat aci în mijlocul nostru, în văzul și în aprecierea mulțimei, în cadrele deschise, nu ale zidurilor și cancelariei consistoriale, ci în ale publicului nostru de aci și de pretutindenea.

Clubul nostru comitatens abia va fi avut un membru mai conscientios, mai devotat, mai gata de jertfă, decât pe adurmitul în Domnul. Decăteori s'a dat lozinea participării membrilor la cutare ori cutare ședință ori adunare, Revdis. Gavrilă Pop a fost între cei dintâi, cari au plecat, pe vreme bună ori pe vremea rez, iarna ori vara, cu trenul ori cu trăsura. — Decăteori a fost rugat să-și ridice, cu toată autoritatea vrâstei și a poziției sale, glasul potolit —, ce exprima însă *convingeri hotărâite, intrepide, intransigente* — în favorul cutărei cestiuni, ce atingea interesele bisericii și ale poporului său, „bătrânul“ Gavrilă Pop nu s'a dat înapoi, nu a cercat să se subtragă dela postul datorinței — *niciodată!* — Devotat cu trup cu suflet intereselor bisericii și neamului, el repeta de sigur în gândul său acel: *Si fractus illabatur orbis* — al poetului latin — iar noi admiram într'insul căldura inimii și entuziasmul tineresc, ce contrasta cu vrâsta moșneagului de peste 80 de ani.

Și pe lângă manifestările acestea ale sufletului adurmitului — pe lângă *preocupările literare multiple*, iarăși așa de caracteristice pentru omul, care a fost Gavrilă Pop — preocupări, cari tradează toată dragostea pentru trecutul depărtat, pentru epoca classicismului latin, ori pentru cultivarea vieții preoțești, preocupări cari tradează năsuința propriei cultivări — până și în zilele din urmă ale vieții sale făcea studii de gramatică și de limbă străine — pe lângă îndeletnicirea cu „Imitația lui Hristos“, cu odele lui Horațiu, cu tractatul „despre bătrânețe“ a lui Cicero, cu dicționarul mitologie unice în literatura noastră, pe lângă activitatea-i de preot și canonic, omul acesta, bătrânul Gavrilă Pop își găsisse aci în Blaj încă un teren de activitate practică, reală, migăloasă: în instituția „Consum“-ului nostru.

Câți dintre noi au cunoștință și își dau seamă deplin de munca migăloasă și acurata, ce a prestat-o Gavrilă Pop pentru restaurarea acestei instituții? Ani de-a rândul și zi de zi, la aceleași ore fixe, la aceleași minute chiar, cu regularitatea unui ceasornic bătrânul își făcea apariția în „Consum“. — Singură prezența lui venerabilă, însufla respect și îndemna la hărnicie și onestitate. Și atunci când el s'a retras, de povara vrâstei, când mâinile lui obosite au căzut de pe cărma acestei instituții, el a putut avea mângâierea, că trecând peste greutate și stânci „Consum“-ul a ajuns în *opto limpezi* — în curs liniștit, unde cu puțină grije un, nou naufragiu este eschis.

În numele Clubului nostru comitatens în numele direcțiunii „Consum“-ului și a altei instituții ale noastre al căror membru stăruitor și activ a fost adurmitul, *pledăm steagul admirației și recunoștinței noastre*.

Facă-i Domnul parte cu dreptii — noi amintirea lui o vom păstra! — Amin!

Vorbirea părintelui protopop NICOLAE SOLOMON.

Reverendissime Domnule!

Să-mi permiți, te rog, ca în momentul, când am sosit la acest loc de vecinătate despărțire, se rostese și eu un cuvânt de adânc regret din acest incident dureros.

La împlinirea acestei datorințe mă îndeamnă o veche amintire, că înainte de aceasta cu un jumătate de secol împreună munciam ca colegi, cu ceilalți profesori de atunci, la institutele de învățământ de aici.

Toți aceia ne-au părăsit, mutându-se la cele eterne, și am rămas în viață până acum numalamându-i. A sosit însă și momentul, ca și noi să ne despărțim pe veci, pentru că vremea pe fruntea celui tânăr a scris: „tu poți să mori”, pe fruntea celui bătrân însă: „tu trebuie să mori”.

Ne-am despărțit odată, însă numai interimal, când prin superioritatea noastră ecleziastică am fost dispuși pe alt teren de activitate, unde am muncit, întrucât ni-a fost în puterile noastre și ni-a ajutat și banul Dumnezeu, am convenit însă în urmă de unde ne-am despărțit.

Te asigur, că, ca pe un fost coleg iubit, pe terenul, care ai muncit cu diligență rară până la ultima oară a vieții, te-am urmărit cu atențiune și am ținut în vedere faptele frumoase și bune, ce le-ai împlinit.

Am constatat, că prin graiul viu, cu care ca preot adevărat ai rostit cuvântul lui Dumnezeu, că prin operele științifice, ce le-ai elaborat și edat, ai câștigat încrederea și iubirea superiorității noastre bisericesti. Prin conduita nobilă și corectă ca părinte sufletesc ai obținut dragostea credincioșilor, pe cari i-ai păstorit, că prin manierile, prin afabilitatea și iubirea de dreptate față de toți aceia, cu care ai venit în atingere, și te-au cunoscut, ai dobândit simpatia și iubirea lor, iară prin alipirea de altarul lui Dumnezeu, de care nu te-ai despărțit, până când puterile fizice te-au părăsit cu totul, ai atras asupra-ți respectul și venerațiunea tuturor.

Cu aceste sentimente, noi, după ce cu pietate ne-am rugat lui Dumnezeu pentru odihna vecinică al nobilului rsmii Diale suflet, te-am pătrecut până la termurele acestui mormânt, peste care, fiind el hotarul între cei vii și cei morți, nu te mai putem însoți.

Se nu-ți pară rău, că părăsești lumea, și că dela dignitate înaltă te scobori jos în acest mormânt, pentru că lumea nu dă omului nimic statornic, ba și aceea ce i-a dat, în sfârșit i-a luat.

Ca dovadă dintre cei mulți nemulțămîți cu ce le-a dat lumea, amintesc numai unul, pe împăratul Mare Aureliu filosoful. Acestui lumea i-a dat un imperiu dela răsărit de soare până la apus. Sub sceptrul lui se plecau milioane de supuși. I-a dat toată marea și strălucirea unui mare demitor; murind însă, ce a zis? „Lume infidelă! sunt 25 ani, de când mă ai, și-am cerut mult, și multe mi-ai dat, dar nimic statornic, și ce mi-ai dat, tot mi-ai luat. Multe mi-ai vorbit, dar nicidecum nu mi-ai spus adevărul. Rămas bun lume vicleană!”

Pentru împlinirea datorințelor și a faptelor bune din viață să ai mângâierea, care a avut-o gloriosul pontifex al Romei Preasfinția Sa Leon al XIII, care la ultima oară a vieții și-a exprimat-o prin cuvintele signi-

ficative: „Cu aceea conștiință mă despart de cătră zilele mele, că datorințele mi le-am împlinit omenește. Se poate, că nu toate faptele mele au fost bune și de folos; intențiunea însă mi-a fost totdeauna curată și desinteresată”.

Mergi așadar cu inima liniștită pe calea, pe care ai pornit. Vei zice însă cu sf. Grigorie la ora morții tale: „plec pe un drum, pe care nu am umblat niciodată, merg într-o țară, unde nu am fost nici când, mă duc înaintea dreptului judecător, dar sum singur, cine îmi va apăra cauza acolo?” își răspunde: „faptele mele, cari singură mă învățase”.

Da! faptele bune, ce însuși ți-le duci, acele te vor apăra înaintea lui Dumnezeu, care îți va da locul meritat de repaus între cei aleși ai săi.

Acolo apoi ai bunătate a te ruga și pentru noi păcătoșii, și a cere cu înzistă de la Dumnezeu, ca să se îndure a trimite pace pe pământ, care este inu dat de șiroaie de sânge, și e scaldat în lacrimile celor, cari își plâng cu amar pe cei mai scumpi perduți ai lor.

În veci să ți rămână memoria neuitată!

Condițiile de pace cu România.

(Continuare și fine.)

Art. VIII. Forțele române fluviale și navale vor rămânea până la clarificarea situației din Basarabia în stare mobilizată până când dispune Art. IX. Atunci vor trebui demobilizate și forțele aceste la starea lor de pace obicinuită.

Abatere dela aceasta fac numai vasele destinate pentru serviciul polițial pe fluviu și cele necesare pentru apărarea vaselor comerciale pe Marea Neagră și pentru pescuirea minelor. Nemijlocit după subscrierea contractului de pace trebuie puse vasele de fluviu la dispoziția organelor înredințate cu executarea serviciului polițial conform înțelegerilor speciale. Asupra forțelor navale de pe Marea neagră are dreptul de dispunere comisiunea tehnica navală a Mării negre. Pentru susținerea legăturii cu comisia aceasta va fi împărțit un oficer de marină român.

Art. IX. Toți soldații aplicați la armată sau marină, cari în timp de pace au făcut serviciu în portari, ori pe vase, trebuie la demobilizare prima dată dimiși spre a-și începe serviciul de mai înainte.

Art. X. Asupra Dobrogei cedată conform punctului 1 al contractului de pace preliminară se va decide în următorul mod:

a) România abdice de ținutul primit în contractul de pace dela București în anul 1913 împreună cu o rectificare de frontieră în favorul Bulgariei. Frontiera noua Bulgariei însemnată cu culoare roșie pe harta aci alăturată va fi următoarea: Frontiera nouă a Bulgariei în Dobrogea se începe dela punctul la vest de satul Cochirleni situat lângă Dunăre, apoi se continuă dealungul pârâului de leagă lacul situat la sud de Cochirleni, cu Dunărea. Conduce apoi peste mijlocul lacului acesta și mijlocului văii situata la nord de Ivrimeznic, urmează drumul văii Peștera, conduce spre nord de marginea nordică a satului Saidia, care va aparține Bulgariei, tae înălțimea

dintre satele Saidia și Mircea Vodă, duce la nord de partea nordică a satului Mircea Vodă, ce va fi cedat Bulgariei, continuă creștetul înălțimei ce se ridică la est de satul Mircea Vodă, tae cota 127 în direcție estică până la pădurea lui Traian, atingându-lă la 2½ chlm. spre nord de cota 129, urmează apoi pădurea lui Traian până la un punct la sud de satul Osmancea, apoi drumul de vale ce leagă satele Osmancea și Omurcea, trece spre nord de marginea nordică a satului Omurcea, ce cade Bulgariei, apoi se continuă în direcție estică până la cota 68, o tae pe aceasta și Orta Tabia la 1 chlm. spre nord de marginea nordică a satului Agigea, ce cade Bulgariei, tae șoseaua Constanța—Techirghiol, trece în direcție sud-estică astfel că tae peste mijloc lacul situat la est de satul Agigea până la Marea Neagră.

Harta aceasta formează o parte însemnată a contractului de pace.

O comisie compusă din reprezentanții puterilor aliate va stabili și însemna la fața locului imediat după semnarea contractului de pace frontiera nouă în Dobrogea.

Frontiera Dunăreană între ținutul cedat Bulgariei și România urmează alvia apei. Stabilirea se face pe baza unei înțelegeri speciale între cele două state ce se va face imediat după semnarea contractului de pace. Însemnarea hotarului se va face amăsurat alviei din toamna anului 1918.

b) România cedează Puterilor centrale partea Dobrogei la nord de linia nouă de frontieră stabilită în punctul a) până la Dunăre și anume între ramificarea Dunării și Marea neagră o formează brațul Sf. Gheorghe. Frontiera dunăreană între teritoriul cedat Puterilor centrale și România îl constituie alvia râului.

Imediat după semnarea contractului de pace se va stabili mai de aproape alvia fluviului și se va însemna hotarul, conform înălțimei apei din toamna anului 1918.

Puterile centrale se vor îngriji ca România să primească un drum comercial sigur la Marea neagră peste linia Cernavoda-Constanța.

Art. XI România e învoită să se facă o rectificare de frontieră în favorul Austro-Ungariei, precum e însemnat cu culoare roșie pe harta alăturată. Frontiera nouă se va începe deci la trecerea liniei ferate la vest de Turnu-Severin spre sud de Dadau. Mai departe trece la 400 metri spre vest de casele vestice ale localității Dudașu și pe marginea vestică a localității Saratu, peste punctul y al pârâului Jidoșcița, peste punctul y al localității Jidoșcița, peste cota 632 D. Matorat (înălțimea va aparține Ungariei) mai departe dealungul drumului de țeară, ce duce dela cota amintită cătră Ciresiu, aparținând drumul de țeară Ungariei, trece pe marginea vestică a localității Ciresiu, se continuă peste punctul N al localității Jupanești, peste punctul E al localității Costești, peste cota de 1333 metri a înălțimei See, (muțele va aparține Ungariei), ce aici va lua direcțiune nordică spre frontiera veche dintre România și Ungaria, care va rămânea susținută până la revărsarea pârâului Craiova în Cerna.

Frontiera nouă o formează dela cotura amintită Cerna singură până la punctul A. dela râul Cenișoara, apoi este granița spre est și trece peste punctul D Milano,

spre sud de punctul D. Negoea, în direcția estică peste punctul D. Seniuleului către drumul ce duce dela pasul Vulean spre sud, la 600 metri spre sud de Buliga drumul acesta și trece peste punctul de trecere la sud de Lainici a drumului peste râul Jin.

Mai departe se continuă frontiera spre est până la pârâul Sadu, apoi dealungul pârâului până la izvorul acestuia (ce se află la distanță de un kilometru spre est de punctul U dela Stana Prislopu), apoi în direcție nordică dreaptă, spre frontiera veche dela cota 2529 a înălțimei Mândrei, urmează apoi frontiera veche până la 400 metri spre sud-vest a punctului F. al înălțimei Ciobanul.

Dela punctul acesta conduce frontiera drept în direcție estică pe marginea sudică a localității Bucolie, spre sud de punctul Repede Ciungeta și pârâul Latorița.

Granița merge apoi la 400 metri spre sud de Piscul Moldovisului, care e înalt de 1632 m. în direcție estică până la vărsarea râulețului spre sud-vest de Racovița, 2 km. spre sud de localitatea Băicoara, la marginea nordică dela Titești, la muntele Canoga înalt de 1248 m. (a cărui înălțime revine Ungariei) peste U—1 descrierii Stana Cioreu, la un km. dela muntele înalt de 1862 m. Comarnicul, unde trenul de munte la 3 km. spre sud-vest de muntele de 2000 m. Lipitoarea, apoi în direcție estică peste munții înalți de 1961, 1932, 1546—1172, 1607, 2338 Bătrâna, 2237 m. trigonometrul de 2379 m. Păpușa, 1785, 1411, 1264, 1265, 1074 (toate înălțimile revin Ungariei) taie calea Câmpulung—Brașov la pod, care e la un km. spre sud de punctul 1074, duce apoi peste punctul 1265 m. (podul și înălțimile revin Ungariei) și atinge aproape în direcție estică printre st. Ilie și Sigizma la înălțimea 1880 m. iarăși granița veche.

Granița veche până la înălțimea de 1909 m. rămâne intactă. Granița nouă duce apoi dela înălțimea peste C a descrierii S-bitu Peștera Decebal peste U—1 descrierii Caraiman, peste B-ul descrierii V. Cerbului la marginea nordică dela Azega peste al doilea A a descrierii vrf. Casacu, apoi pe lângă vrf. Casacu inclinand 1 km. spre sud-est la sud de muntele 1757 m.

Precis spre sud de descrierea Prislop peste muntele 1521 (acesta revine Ungariei) peste înălțimile 1128, 878, 1235, 1540 (toate înălțimile revin Ungariei), 1 km. spre sud 1771 în Grobitis 1415 (toate punctele revin Ungariei) apoi 700 m. spre sud de punctul 871 comuna Teleajenul peste punctul 961 (punctul Tartar, pasul Havas) peste punct 975, 1486, 1115, calea din valea Bodza 2 km. la nord-vest de Gara, mai departe peste punct 1182, 1363, 600 m. la sud de punctul 1338, apoi spre nord-est până la 1 km. spre nord de punctul 789, unde se contopește iarăși cu granița de astăzi a Ungariei și României.

Granița veche rămâne până la punct 21, 2 km. la sud-vest de Popii Indepărtată, duce apoi în direcție nord-estică până la 1 km. spre sud-vest de punctul 1530, aci se întoarce repede spre nord-est pe după 1530, la est de punctele 1521, 1687, spre nord-est, încunjurând punctul 1490. Muntele Ondratu, spre est de punctul 950, tăind linia ferată de munte la 4 km. spre vest de Leppa, spre est de punctul 1374. Muntele Boia Neagră, spre est pe lângă punct 1014. Muntele Războiului, trecând la 2 km. spre vest de punct 508, peste calea ferată de munte la 1 km. de trigonometrul 1167 muntele Măgura Casinului.

Teatru.

(Raport.)

Sâmbătă în 11 crt. a avut loc producția teatrală, aranjată de „Casina română” și „Reuniunea femeilor” din Ioc. Nu ne-am îndoit nici când în reușita astorfel de producții, de aceea cu toții simțiam emoțiile jingăse a vremilor de altădată, ce se trezesc cu putere în preajma întrunirilor de distracție. Publicul număros, ce abia a putut străbate în sala de producție, ne-a întârit, ca și de altădată, convingerea că predicțiile pieselor teatrale sau concertele sunt reclamate imperativ să se succedă cât mai des. Avem tineri, cari au arătat, că pot debută ori și când, dând dovadă de multă iscusință în predicări.

Piesa primă a reprezentației teatrale a fost drama „Lăutarul din Cremona”, a cărei acțiune se petrece prin veacul al XVII-lea. Artistul lăutar Taddeo Ferrari — dl *Nicolae Negrușin*, ofere la concursul de premiu din Cremona pentru cea mai bună vioară și mâna ficei sale Gianina — dă. *Geny Pop*. Gianina e îndrăgostită de Sandro — dl *George Șerban*, elev alui Ferrari. Gianina observă, că premiul îl va obține cocoșatul Filippo — dl *Gavrilă Pop*, de aceea îi descopere dragostea către Sandro. Cea mai înălțătoare scenă e când cocoșatul în desperarea lui după frumoasa Gianina, care iubește mai mult pe Sandro, vrea să-și sfarme vioara, dar abste și pentru Gianina își pune vioara în tecul lui Sandro. Sandro, neștiind de jertfa lui Filippo, schimbă din nou vioarele și astfel lanțul de aur și mâna Gianinei le obține Filippo, care renunță la ele în favorul prietenului său Sandro.

Deși dramele le joacă teatraliști de profesie și nu diletaanți ocazionali, predarea „Lăutarului din Cremona” a satisfăcut, în parte, așteptărilor generale. Cu deosebire s'a impus atenției generale dă. *Geny Pop*, dovedind, că posedă mult talent și dexteritate în interpretarea celor mai subtile sentimente. Dl *Nicolae Negrușin* în rola meșterului Ferrari ne-a gravat tipul perfect a artistului, care pentru artă dă premiu chiar și mâna ficei sale. S'a relevat ea un artist pe deplin familiarizat cu mișcările de bină. Rola cea mai grea a avut-o dl *Gavrilă Pop*. A exprimat fidel sentimentele de amărăciune a unei ființe părăsită de toți pentru defectele corporale, a arătat dragostea întreagă față de vioară, pe coardele căreia își turnă durerile inimii nefericite, se recere un teatralist de forță, ceea ce nu puteam, pe deaintregul, aștepta să fie un diletant începător. Dl *Pop* e bun interpret, după cum s'a dovedit, a comediilor. Bine și-a interpretat rola și dl *George Șerban*, predicând cu mult sentiment dragostea infocată față de Gianina.

În „Capriciul unui tată” s'a distins dă. *Titii Hodoș* — Ecaterina Munteanu, care prinde în rociul dragostei pe Napoleon — Al. *Lupeanu*. Se întâlnește într'un oțel, unde Ecaterina destăinuște lui Napoleon, că ea a avut trei bărbați, pe cari i-a emerat. Se desfășoară momente tragice pentru Napoleon, care cere să iasă din mrejele acestui „re-codil”. Își încearcă gintele cu gândul acuză să plece la vapor. Anton, chelnerul, dl *Victor Popa* anunță sosirea d-nei Munteanu, care acum îi face destăinuiri cu totul contrare celor de mai înainte. Napoleon își recunoaște greșala și aflând în vâduvioara Ecaterina

fința visată, se crede cel mai fericit bărbat. Dă. *Titii* prin gesturi și priviri de drăgălășenie a stărnit multe aplauze, arătând, că întrumește calități distinse în predarea naturală și ușoară. Asemenea s'a distins și dl *Lupeanu*.

*

Punctul remarcabil din comedia „Curiositate femeiască” îl formează o serioasă nefericită a tapețierului Penescu — *Alexandru Lupeanu*, care era să sfarme dragostea și fericirea Luciei — dă. *Veturia Dengehel*, fca lui Manolache Morar — dl *Victor Popa* și a soției lui Sofia — dă. *Vichiși Cristian*. Lucia era amorizată în secretarul Dobream — dl *Gavril Pop*, care era cu locuința la familia Monalache. Dna Sofia curățind rocul lui Dobream, a scotoșit și prin buzunare, unde află o scrisoare, din care a aflat, că tatăl lui Dobream e păpușar, ba un om miserabil de gură, făcând în epistolă aluzii nu tocmai simpatice la adresa dnei Sofia. Dna Sofia ajunge într'o furie crescândă și își propune să scoată ochii secretarului, care prin șiretenie a voit să câștige mâna Luciei.

Scena se descurcă, când în camera, unde era Dobream, Sofia și Manolache intră tapețierul Penescu după rec. Se află, că rocul și scrisoarea sunt alui Penescu. Dobream, râsuflă mai ușor și cere mâna Luciei.

Dă. *Vichiși Cristian* — Sofia a jucat admirabil, dându-ne iecoaia madamei vârsată în raținăria și politica de a-și prinde de ginere pe un tânăr din familie distinsă. Bărbatul său Manolache e mai simplu în sentimentele, de cari era cuprinsă Sofia, nu dă multă atenție scrisorii nefericite, ci își calmează soția cu vorbe și gesturi, ce corespund păciutei ei. Contrastul între cele două firi bine potrivite a produs mult haz.

În dă. *Veturia Dengehel* — Lucia am recunoscut firea, ce simte pe deplin sentimentele de dragoste față de tânărul secretar. Ni-s'a impus prin predicări dextere, ușoare și naturale, cu cari însoțită orice expresie a simpatiei față de dl Dobream. La fire aducea mult cu mamă-sa. Știa să pregătească cele mai frumoase surprize pentru idealul său, buchete curtuazie, cari au contribuit la înălțuirea secretarului.

Rola de tapețier a fost interpretată foarte natural. Tot în felul acesta a predicat și dă. *Geny Pop* rola fetei de casă, care cerea să impună cu expresii de „cultivație”.

Dl *Gavril Pop* a jucat cu deplin succes rola de amonon.

Peste tot debutanții acestei producții teatrale s'au achitat pe deplin, scotind la iveală sentimente de compătimire, admirație sau haz, după cum cerea momentul, în care se petrecea scena. Dorim cât mai des se avem ocazie de-a ne delecta din frumoasele prestațiuni teatrale.

Cătră cetitori.

P. T. Abonenți sunt rugați să binevoiască a-și solvi abonamentul.

În deosebi rugăm pe domni re-stanțieri, să facă bine să ne plătească, căci speșele edării foaiei sunt mari și din parte-ne am fost destul de indulgenți până acum.

Redacția și Administrația
„UNIRII”.

Informațiuni.

Răspunsul E. Sale Nuntului Apostolic la depeșele sinodale.

Excelența Sa Nuntul Apostolic din Viena prin scrisoarea adresată P. S. Episcopului Orăzii-mari *Demetriu Radu* a răspuns în chipul următor la depeșele ce i-s'au trimis înainte și după întâmplata alegere:

Illustrissime și Reverendissime Domn!

Aduc Ilustrității Tale călduroasele mele mulțamiri pentru cele două depeșe ce ai binevoit a mi-le trimite privitor la alegerea ținută spre compunerea candidațiunii ternarie pentru Scaunul mitropolitan vacant de Alba-Iulia și Făgăraș. N'am întârziat a străpune la Tronul Sfântului Părinte sentimentele cele mai nobile de alipire și de fiească devoțiune ce le-ai exprimat Ilustritatea Ta și în numele Episcopilor și a clerului adunat la Sinod spre scopul indicat.

Primește etc.

Viena, 11 Maiu 1918. Nr. 7512.

Plecat serv Teodoro,
Aroivescovo di Trebisonda,
Nuntiu Apostolic.

Capii bisericii gr.-or. române se vor prezenta la ministrul cultelor. Precum aflăm din izvor sigur, după sărbătorile Rusaliilor catolice vor sosi la Budapesta, Ex. Sa Mitrop. Vasile Mangra și PP. SS. Lor Episcopii Ignatie Pap și Dr. Miron Cristea, unde vor ține o consfătuire într-o sală a hotelului Bristol. Apoi capii bisericii române se vor prezenta la ministrul cultelor, contele Ioan Zichy, și-și vor spune cuvântul lor în chestia comisarilor regali la Sinoadele eparhiale.

(F. P. R.)

Din dieceza Gherlei. Primirea în clerul tînăr. Prin acestea se concedo Frățiilor Voastre a notifica tinerilor, cari ar dori să fie primiți în numărul clerului tînăr, că au să se prezinte aici în 19 Iunie a. c. aducând cu sine următoarele documente și anume: carte de botez, testimoniu de maturitate, atestat despre purtarea morală dela cateheții respectivi — ori dela oficiul parohial concernent și document referitor la obligămîntul militar.

— *Numire.* Mult Onoratul *Grațian Flonta*, paroh-protopop în Cătelul-romănesc (Oláhkecel), este numit și constituit de protopop actual al districtului protopesc Periceiu.

— *Concurs la stațiuni docentale și cantor-docentale.* Cu terminul de 15 Iunie 1918 se dau la concurs următoarele stațiuni docentale, respective cantor-docentale: Stațiunea docentală Vișeuul demijloc (Középvise) tractul Vișeuului. — Stațiunea cantor-docentală Săbișă (Kisbebespatak) tractul Seinelor. — Stațiunea docentală Rozalia și stațiunea docentală Strimtura (Szurdok) tractul Izei.

Hymen. Dșoara *Anicuța Roman* și *Aloisiu Șimon*, teolog absolv. Abafája—Marosbárdos, și-au ținut cununia în 12 Maiu. — Felicitări!

Spionaj politic în Budapesta.

A făcut senzație deșvălirile făcute de un deputat maghiar în cadrele unei interpeleții ținută într-o ședință a parlamentului. Deputatul a dovedit în alte, că împotriva șefului partidului 48-ist, contele Károlyi Mihály, s'a inaugurat un întreg aparat de spionaj, care l-a urmărit pas de pas, cercând să pună mîna pe scrisori ori dovezi spre a-l extrada apoi justiției.

În fruntea spionajului a stat un maior turc cu numele Konsten, care mai înainte a fost oficer în armata germană și a fost trimis în capitala Ungariei spre a ține în evidență spionii din Orient. Konsten a avut la dispoziție sumedenie de bani și într'un iperzel a cugetat să supravegheze și mișcările pacifiste, ce-și ridicau capul ici-colo. Astfel a dat cu ochii de Károlyi Mihály, asupra căruia avea bănuială, că întreține legături cu străinătatea și în special cu Franța. A angajat deci o mulțime de jurnaliști și detectivi, promițându-le bani dacă li vor supedita dovezi împotriva lui Károlyi. Făcut atent Károlyi asupra celor ce se pregătesc împotriva lui, a lăsat curs liber lucrurilor, până ce a căzut „maiorul turc“ în cursă. Descoperit a trebuit să plece, probabil la — Constantinopol.

Aviz. Atragem atențiunea onoratului public asupra Prospectului publicat în numărul de azi al fruntașului nostru institut de credit și economii „*Bihoreana*“ și recomandăm din partea noastră cumpărarea, respective subscrierea unui număr cât mai considerabil din acțiunile numitului institut, fiindcă prin aceasta se plasează banul în papire solide, a căror valoare internă luând în considerare fondurile de rezervă de cari dispune institutul, trece peste 250 coroane și conform statutelor acționarii primesc ca dividendă cel puțin 5%, până când azi depunerile aduc numai 2 1/2—3 1/2 procente.

Diracțiunea institutului „*Bihoreana*“ la un simplu aviz prin o corespondență postală imediat pune la dispoziție unul sau mai multe exemplare din prospectul publicat și o coală de subscriere.

Rectificare. Din predica II. Sale episcopului Orăzii-mari, rostită cu ocazia alegerii de Mitropolit, a rămas la coloana a doua pag. 3, alineatul penultim, la pasajul, care amintește de „*Coroana Sfântului Ștefan*“, următoarele cuvinte: „*că și al nostru sânge curge în șiroașe și ale noastre sudori se varsă neconținut spre mărirea, apărarea și strălucirea ei.*“

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Se caută un geamantan perdut!

Cu ocaziunea întoarcerii dela alegerea de Mitropolit în 9 Maiu seara, în vagonul rezervat delegațiilor la trenul de 8 ore ce vine la Cluj s'a perdut între stațiunile Székelykocsárd și Aranyosgyéres un geamantan mic de mână, conținând între altele și o carte de rugăciuni nouă. Dacă cineva l-a aflat să-l anunțe la redacția „Unirii“, unde să afle adresa proprietarului.

Comunicat.

În 10 Maiu a. c. s'a ținut adunarea generală a institutului „*Economul*“ în Cluj, rezolvindu-se prin hotăriri unanime propunerile și obiectele puse la ordinea zilei. Într'aceste s'a decis urcarea capitalului social la un milion și jumătate coroane.

Prezident a direcțiunei a fost ales II. Sa dl dr. Iacob Radu, iar prezident al com. de revizuire dl Iulian Marțian, direct de bancă.

Prospect.

În conformitate cu raportul nostru către adunarea generală ținută la 28 Februarie 1918, ne luăm voie a pune la dispoziție pentru cumpărare în primul rând acțiunilor institutului acțiunile din emisiunea a treia neoptate la timpul său pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții se fixează în suma de 220 cor. adică două sute douăzeci coroane și este a se plăti în patru rate la termenii următori:

cel mult până la 30 Iunie 1918	70 cor.
cel mult până la 31 August 1918	50 „
cel mult până la 30 Octombrie 1918	50 „
și cel mult până la 15 Decembrie 1918	50 „

De sine înțeles, că fiecare acționar poate plăti și mai multe rate, sau chiar și întreg prețul deodată, ce ar fi și de dorit pentru evitarea multelor corespondențe, cari adeseori sufer întârziare din cauza comunicației atât de greoaie.

2. Acțiunile se vor elibera imediat după achitarea prețului întreg al acelor, până atunci plătitre făcute se vor evita în titlul provizori. Asemenea numai după achitarea tuturor ratelor vor participa proprietarii acestor acții la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce posed acționarii vechi.

După acțiunile întreg plătite până la 15 Decembrie 1918 cu începutul de 1 Ianuarie 1919 se va da dividendă regulată provăzută în §-ul 61 din statute, iar până atunci după ratele achitate se vor plăti interese de 4%.

După ratele restante se vor calcula 5% interese de întârziere.

3. Numărul acțiunilor, cari se pot subscrie, respective cumpăra, nu se limitează, iară pentru legitimarea calității de acționar cu privire la serviciul poștal greoi și costisitor nu se recere trimiterea acțiunilor ce le posed la adresa institutului, ci îndreptățirea la cumpărare o va stabili direcțiunea pe baza datelor, de cari va dispune.

4. Terminul de subscriere, respective pentru cumpărarea acțiunilor se fixează dela 1 Maiu până la 30 Iunie 1918 cu aceea, că fiecare acționar deodată cu coală de subscriere va avea să trimită până la acest termen la adresa institutului cel puțin rata primă de 70 coroane dela fiecare acție.

5. Direcțiunea își rezervă dreptul, că la caz, când s'ar subscrie mai multe acții, de câte li stau la dispoziție din emisiunea a treia, să reducă proporționat numărul acțiunilor subscrise pe baza acestui prospect, sau dacă va afla de bine să propună adunării generale urcarea capitalului la suma subscrisă. Eventuala reducere se va efectui în primul rând dintre acțiunile, a căror preț să plătește numai în rate.

De sine se înțelege, că la caz de reducere, sumele plătite în prețul acțiunilor vor restitui împreună cu interesele de 4% ale acelor, calculate dela ziua plătirii.

Oradea-mare—Nagyvárad, la 16 Apr. 1918.

Diracțiunea institutului de credit și economii:
„BIHOREANA“.